

Sciences of Europe

VOL 3, No 52 (2020)

Sciences of Europe
(Praha, Czech Republic)

ISSN 3162-2364

The journal is registered and published in Czech Republic.
Articles in all spheres of sciences are published in the journal.

Journal is published in Czech, English, Polish, Russian, Chinese, German and French.

Articles are accepted each month.

Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

All manuscripts are peer reviewed by experts in the respective field. Authors of the manuscripts bear responsibility for their content, credibility and reliability.

Editorial board doesn't expect the manuscripts' authors to always agree with its opinion.

Chief editor: Petr Bohacek

Managing editor: Michal Hudecek

- Jiří Pospíšil (Organic and Medicinal Chemistry) Zentiva
- Jaroslav Fährnich (Organic Chemistry) Institute of Organic Chemistry and Biochemistry Academy of Sciences of the Czech Republic
- Smirnova Oksana K., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of History (Moscow, Russia);
- Rasa Boháček – Ph.D. člen Česká zemědělská univerzita v Praze
- Naumov Jaroslav S., MD, Ph.D., assistant professor of history of medicine and the social sciences and humanities. (Kiev, Ukraine)
- Viktor Pour – Ph.D. člen Univerzita Pardubice
- Petrenko Svyatoslav, PhD in geography, lecturer in social and economic geography. (Kharkov, Ukraine)
- Karel Schwaninger – Ph.D. člen Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
- Kozachenko Artem Leonidovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of History (Moscow, Russia);
- Václav Pittner -Ph.D. člen Technická univerzita v Liberci
- Dudnik Oleg Arturovich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Department of Physical and Mathematical management methods. (Chernivtsi, Ukraine)
- Konovalov Artem Nikolaevich, Doctor of Psychology, Professor, Chair of General Psychology and Pedagogy. (Minsk, Belarus)

«Sciences of Europe» -

Editorial office: Křižíkova 384/101 Karlín, 186 00 Praha

E-mail: info@european-science.org

Web: www.european-science.org

CONTENT

ART STUDIES

Pogrebnyak M.

CONCEPTION OF DANCE ART AND TOTAL THEATRE
(«GESAMTHUSTWERH») IN THE WORKS OF BALLET
MASTERS OF THE «NEW RUSSIAN BALLET» AT THE
BEGINNING OF THE XX CENTURY 3

ECONOMIC SCIENCES

Ayorinde M.

ANALYSIS OF THE WORLD MARKET OF HIGH-TECH
PRODUCTS BY MANUFACTURERS AND TERRITORIAL
DISTRIBUTION 8

Bratus H.

GENESIS CONCEPT ESTABLISHMENT OF
INTELLECTUAL PROPERTY AS AN ECONOMIC
CATEGORY 13

Burko K.

COOPERATING OF TACTICAL MANAGEMENT IS WITH
REGISTRATION SYSTEM OF ENTERPRISE 17

Krasovska O.

ASSESSMENT METHODS OF THE LEVEL OF
CONSUMER PERCEPTION OF MARKETING
INSTRUMENTS OF THE ENTERPRISE 25

Shakhovskaya L., Timonina V.

MUTUALLY BENEFICIAL DEVELOPMENT OF ENERGY
INTERESTS OF RUSSIA AND INDIA 28

Chugunov I., Smyrnova O.

FORMATION OF THE FINANCIAL INSTRUMENTS
MANAGEMENT SYSTEM OF THE FINANCIAL SERVICES
MARKET 30

Shytikova T.

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ECONOMIC
ATTRACTIVENESS OF THE SPHERE OF HOSPITALITY IN
THE CARPATHIAN REGION 35

SOCIAL SCIENCES

Novosad K.

SOCIAL RISKS IN THE BUSINESS CULTURE OF LABOR
MIGRANTS FROM UKRAINE 44

Salyuk O., Golub V., Tartakovskaya E.

FORMATION OF THE KNOWLEDGE SOCIETY.
QUARANTINE EXAMINATION 52

ВЗАЄМОДІЯ ТАКТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ З ОБЛІКОВОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА**Бурко К.В.***Асистент кафедри бухгалтерського обліку
Вінницький національний аграрний університет, Україна
ORCID: 0000-0002-4321-1292***COOPERATING OF TACTICAL MANAGEMENT IS WITH REGISTRATION SYSTEM OF ENTERPRISE****Burko K.***Assistant of the Department of Accounting
Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4321-1292***АНОТАЦІЯ**

У статті розкрито сутність тактичного менеджменту та облікової системи. Встановлено, що з управлінської точки зору, підприємство можна розглядати як організацію. Процес управління організацією являє собою ієрархічну систему окремих видів управлінської діяльності. З'ясовано, що тактичне управління це - конкретні дії щодо реалізації намічених цілей. Визначено, що тактичне та стратегічне управління тісно пов'язані між собою та спрямовані на досягнення встановлених цілей підприємства. Якісну взаємодію окремих елементів і підсистем управління забезпечує налагоджена система оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку. Підприємство може досягти найкращих показників при відмінній роботі та взаємодії всіх напрямків та видів обліку як єдиної системи бухгалтерського обліку з оброблення та інтерпретації облікової інформації для забезпечення прийняття управлінських рішень.

ABSTRACT

The article reveals the essence of tactical management and accounting system. It is established that from the managerial point of view, the enterprise can be considered as the organization. The process of managing an organization is a hierarchical system of individual types of management activities. It was found that tactical management is a specific action to achieve the intended goals. It is determined that tactical and strategic management are closely related and aimed at achieving the goals of the enterprise. Qualitative interaction of separate elements and subsystems of management is provided by the adjusted system of operational, statistical and accounting. The company can achieve the best performance in the excellent work and interaction of all areas and types of accounting as a single accounting system for processing and interpretation of accounting information to ensure management decisions.

Ключові слова: менеджмент, тактичний менеджмент, облік, бухгалтерський облік, система бухгалтерського обліку, інформація, якість інформації, управління, підприємство.

Keywords: management, tactical management, accounting, record-keeping, accounting system, information, information quality, management, enterprise.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою сучасних підприємств є формування та підтримка стійких конкурентних переваг на ринку за рахунок професійного стратегічного управління підприємством. Однак, вірно обрана стратегія розвитку не зможе бути реалізованою без тактики - сукупності короткострокових дій, практичних методів і прийомів менеджменту, що використовуються для реалізації стратегій підприємства. Ефективний тактичний менеджмент вимагає надійного інформаційного забезпечення, яким повинна бути система обліку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні та організаційні засади обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень на підприємстві розкрито в роботах Т.М. Безродної, Р.Ф. Бруханського, А.Г. Загороднього, І.В. Зенкіної, І.В. Кірілова, О.В. Пархоменка, Н.Л. Правдюк, В.С. Швеця, Р.П. Юзви та інших. Вітчизняні дослідники приділяють увагу вивченню різноманітних аспектів обліково-аналітичного забезпечення управлінських

рішень щодо управління інноваційним та стратегічним розвитком підприємства, прибутком, необоротними активами, витратами. Однак, аналіз результатів досліджень вчених-економістів свідчить про те, що проблеми взаємодії тактичного менеджменту та облікової системи як фактору впливу на конкурентоспроможність господарюючих суб'єктів залишаються предметом дискусій і потребують подальших досліджень.

Ціль дослідження полягає у висвітленні взаємодії тактичного менеджменту з обліковою системою підприємства.

Основний зміст та обґрунтування отриманих наукових результатів.

З управлінської точки зору, підприємство можна розглядати як організацію, під якою розуміється група осіб, взаємодіючих між собою заради досягнення загальної мети за допомогою різних речовинних, правових, економічних і інших умов. Люди й умови їх діяльності у своїй сукупності утворюють те, що називається організаційною структурою [1].

Головною загальною ціллю та суттю існування підприємства є його місія. Значення місії полягає в тому, що вона виступає для керівництва як основа, орієнтир для прийняття всіх наступних рішень [2].

Для того, щоб підприємство ефективно та правильно рухалось до своєї мети воно потребує загального планування (на перспективу) і конкретного планування (найближчих поетапних дій), тобто стратегії і тактики.

На підставі визначених цілей і завдань сформулюються стратегічні рішення, які відображають точку зору керівництва, враховують обсяги наявних ресурсів і вплив зовнішнього середовища.

На етапі структурного зламу, який проходить українське суспільство на межі тисячоліть, стратегічне бачення перспектив та втілення ефективних стратегій суспільних зрушень є життєво необхідними. Щодо *тактичного плану*, то це детальна схема із розрахунком вартості конкретних заходів, необхідних для досягнення цілей, визначених на перший рік у стратегічному плані [3].

Більшість робіт з проблеми стратегій управління належать до сфери менеджменту та військово-оборонного комплексу. Це пов'язано з тим, що сам термін «стратегія» (гр.« strategos», від «stratos» - військо + «ago» - веду), який нині став загальнонауковим, виник у військовій сфері та означає мистецтво чи наука бути полководцем, або мистецтво розгортання військ у бою [4].

Першоджерела, в яких розкриваються поняття «стратегія» й «тактика», стосуються військового мистецтва. Це такі роботи, як «Мистецтво війни» Сунь-Цзи та «Про війну» К. фон Клаузевіца. Так, К. фон Клаузевіц, якому належить відомий вислів «Війна є продовження політики іншими засобами». У своїй роботі автор стверджує, що тактика є вченням про використання військових сил у бою, а стратегія – вчення про використання боїв у цілях війни [5].

До сфери бізнесу поняття стратегії перейшло у 50 роки ХХ століття [6, с.336]. Найчастіше стратегію трактують як систему взаємоузгоджених заходів та дій для реалізації обраних цілей організації [7].

Стратегія - це довгостроковий якісно визначений напрям розвитку підприємства, спрямований на закріплення його позицій та досягнення поставлених цілей [7].

Причини використання цього терміну у підприємницькій діяльності та активний розвиток стратегічного менеджменту був зумовлений: різким зростанням конкуренції на ринках; необхідністю прогнозування тенденцій зовнішнього середовища на довготерміновий період із певним рівнем ймовірності; появою великих транснаціональних компаній; появою нових ринків з високим рівнем турбулентності; скороченням тривалості життєвого циклу підприємств, продуктів та послуг; швидким накопиченням капіталу та зростанням жителів планети; розвитком телекомунікацій та транспортного зв'язку; інтенсивним зростанням світових фондових ринків [7].

Першим, хто сформував основні ідеї сучасного стратегічного менеджменту, а також запропонував визначення поняття «стратегія» був А. Чендлер. Згідно з його працями стратегія передбачає визначення: довготермінових цілей та завдань підприємства; основного напрямку діяльності; розподілу ресурсів між підрозділами та проектами, для реалізації обраної стратегії [8, с. 688].

За висновками науковців, стратегія потрібна для того, щоб усю діяльність підпорядкувати концепції, уникнути відхилень і успішно досягти мети, але стратегія ще не є детальною і конкретною. Це входить до сфери дії наступного етапу (закону) - тактичного [7].

Тактика в перекладі з грецького означає «мистецтво побудови військ» [4]. В тактику входить вивчення, підготовка і здійснення всіх можливих видів бойових дій.

В економічній енциклопедії зазначено, що тактика проявляється через поведінку суб'єкта у нетривалій період часу [9, с. 864].

Згідно з визначеннями науковців, тактика це сукупність короткотермінових завдань, сформованих на основі стратегії та врахування тенденцій зовнішнього середовища з можливістю її змінити за умови мінливості середовища [6, с.336].

У інших визначеннях зазначають, що тактика це короткотермінові дії та прийняті рішення, які здійснюються на нижчих рівнях управління підприємства [10, с.496].

Також тактикою називають короткотерміновий план (короткотермінові стратегії), що узгоджуються з обраними елементами стратегічного плану підприємства [11, с.366]. Тактика виробляється виключно керівниками середнього рівня управління на більш короткий плановий період у діяльності організації, аніж стратегія. Тактика повинна бути дієвим інструментом управління для керівників усіх без виключення рівнів управління підприємством.

Тактика повинна бути сформована після розробленої стратегії та узгоджена із стратегією. Якщо тактика не приносить стратегічних результатів, то така тактика помилкова [7].

Стратегія і тактика не розходяться один з одним, вони знаходяться в одній площині. Вони мають свої особливості, але пов'язані між собою. Так стратегія визначає довгострокові цілі і те, як планується їх досягти, а тактика набагато більш конкретна і часто орієнтована на менші кроки і більш короткі тимчасові рамки на цьому шляху. Стратегія незмінна і довгострокова, в той час як тактика може змінюватися в залежності від стратегічних завдань. Стратегія і тактика працюють разом як засоби досягнення мети і завжди мають бути узгоджені між собою [12].

А.А. Тимейчук [13] взаємозв'язок між стратегією та тактикою представляє у підпорядкованості тактики до обраної стратегії та сформованої для забезпечення досягнення встановлених цілей в межах стратегічних дій.

Дослідник Г. Г. Почепцов аналізує проблему стратегії й тактики як у теоретичному, так і в прикладному аспектах. Він описує певні відмінності політичної стратегії від тактики:

- стратегія працює у межах багатовимірного простору, управляючи не лише прихильниками, але й противниками, опонентами, а тактика функціонує в одновимірному середовищі, спрямовуючи свої дії виключно на прихильників;

- стратегія працює за принципом багатьох кроків, а тактика передбачає тільки один хід; стратегія конструює майбутній і віртуальний простір, а тактика спрямована на сьогоднішній і реальний простір;

- стратегія передбачає зміну точок зору, а тактика – дотримання однієї з них;

- стратегія має спрямовуватися від розширення поля можливостей до розширення поля дій через зміну правил гри [14, с. 44].

Науковці впевнені, що сукупність заходів, які трактувалися в певний час тактикою, з плином часу можуть виявитися ефективною стратегією підприємства [7].

На думку Ю.Д. Мироненко та А.К. Тереханова, управління, в залежності від масштабу та тривалості реалізації поділяється на стратегічне (довгострокове), а також тактичне та оперативне (короткострокове). Через те, що два останні види управління за часом здійснення відносяться до короткострокового, у працях окремих авторів виділяють лише два види управління. Термін «тактичне управління» ототожнюють з терміном «оперативне управління»; але такий підхід не є абсолютно точним. У часових межах, тактичне управління обмежується терміном від одного до п'яти років, а оперативне управління може характеризуватися періодом від декількох годин [15].

О.М. Гребінчук зазначає, що стратегічне управління в широкому значенні визначає довготермінову (10-15 років) орієнтацію у питаннях розвитку суспільства у цілому або за окремими напрямками, сферами, об'єктами, територіями, визначає мету, завдання, стратегію розвитку суспільства і задає напрями діяльності кожній ланці управління. Основою стратегічного управління є стратегічні плани, концепції розвитку та інші документи, що відображають постановку і методи досягнення довгострокових цілей. Розрізняють наступні різновиди стратегії – галузеві: розвиток наукоємних галузей, використання ресурсозберігаючих технологій; функціональні: призупинення росту інфляції, залучення інвестицій; загальнополітичні: стабілізації, перебудови, соціально орієнтована політика тощо [16].

Стратегічне управління характеризується великим часовим розривом між прийняттям рішення та його реалізацією. Іноді часовий інтервал може сягати десятків років. Саме тому невизначеність – найбільш характерний фактор стратегічного рішення. Реальна ефективність стратегічного рішення буде повною мірою визначена, коли багато з тих, хто приймав рішення, вже не будуть нести відповідальності за його наслідки. Завдання, що

стоять на рівні стратегічного управління, стосуються опису, модернізації, покращення бізнес-процесів підприємства, побудови організаційної структури та визначення основних показників ефективності бізнесу [17].

Тактичне управління – конкретні дії щодо реалізації намічених цілей, тобто короткострокове управління, за якого на базі наявної інформації відбувається постійне порівняння показників стратегічного плану з досягнутими за певний період результатами. У результаті, іноді здійснюється коригування окремих показників стратегічного плану, переглядаються цілі управління. Це відбувається за умови, якщо виявляється вплив або безпосередня дія раніше не врахованих факторів. Оперативне управління, у свою чергу, покликано вирішувати поточні або такі, що виникають у результаті небажаних відхилень, виробничі проблеми. При цьому ставляться конкретні, кількісно вимірювані орієнтири і використовується ситуаційний підхід, за якого обирається прийнятний варіант дій, виходячи зі сформованих умов [16].

Тактичне управління характеризується «прив'язаністю» рішень, що приймаються до конкретних часових інтервалів: рік, півріччя, квартал, місяць. При цьому дістають деталізації обсяги виробництва та робіт, конкретизуються зв'язки з поставальниками, підрядниками та покупцями і замовниками. Встановлюються рамки вирішення поточних завдань. Приймаються тактичні рішення в різних напрямках функціонування підприємства (фінанси, логістика, виробництво та ін.). Серед завдань, що стоять перед менеджерами вищої та середньої ланки на рівні тактичного управління, слід виділити формалізацію бізнес-процесів, розробку інструкцій, планування та бюджетування. На цьому рівні стратегічні рішення керівництва і власників підприємства трансформуються у документи, плани, інструкції та програми розвитку. Рівень оперативного управління є безпосередньою складовою тактичного управління. Можна сказати, що оперативне управління – це короткострокові управлінські рішення з інтервалом в годину, зміну, добу, тиждень, декаду (тобто період в межах місяця або одного операційного циклу), що спрямовані на виконання тактичних планів, їх невелике оперативне корегування в умовах зміни ресурсного забезпечення. Функції посадових осіб, що задіяні на цьому рівні (менеджери виробництва, начальники підрозділів), спрямовані на виробництво продукції (робіт, послуг), його оптимізацію, контроль за якістю продукції, безпосереднє управління основними фондами підприємства [17].

А.С. Старовірець стверджує, що за процесуальним і системним підходами процес управління організацією являє собою ієрархічну систему окремих видів управлінської діяльності, яка структурується за рівнями управління (стратегічний менеджмент, тактичний менеджмент та оперативний менеджмент). Автор пропонує всю систему функцій управлінської діяльності розділити на спеціальні,

основні та загальні, які реалізуються на трьох рівнях управління в складі стратегічного, тактичного й оперативного менеджменту [18].

На думку науковців, результати тактичного (поточного) менеджменту проявляються швидко і легко співвідносяться з конкретними діями. Він пов'язаний з діяльністю, що має місце в даний час; відноситься до повсякденної роботи, забезпечуючи короткострокове протікання процесів в організації, таких, як маркетингові, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи, виробничі, фінансові, кадрові, соціальні процеси; реалізація короткострокових планів. Короткострокові плани складаються в організаціях на період до одного року. Потім вони конкретизуються в залежності від виробничої необхідності на півріччя, квартал, місяць, декаду [19].

Як вважає А.В. Шайкан, сьогодні спостерігається різка зміна зовнішнього середовища, в якому працюють вітчизняні підприємства. Як наслідок, зміна зовнішнього середовища тягне за собою відповідну реакцію і внутрішнього середовища підприємств. Замість інтенсивного розвитку у стабільних сприятливих умовах господарювання на порядку денному постійно постає питання посилення конкуренції з її незмінними атрибутами – банкрутствами і поглинаннями. Менеджмент більшості підприємств основну частину часу приділяє тактичному рівню управління [17].

Для стабільної та успішної роботи підприємство повинно зважено розподіляти увагу керівництва між тактичним і стратегічним управлінням. Також є очевидним, що при незадовільному стані будь-якої з підсистем управління (чи то стратегічної, чи тактичної) при виникненні негативних чинників внутрішнього або зовнішнього характеру підприємство рано чи пізно стає перед загрозою неможливості функціонування. Отже, для досягнення успіху необхідно створити збалансовану, взаємопов'язану систему управління. Важливим моментом розв'язання даного питання є пошук елемента, який би дав змогу створити базу, так званий фундамент управління. Вітчизняні та зарубіжні фахівці з управління та консалтингу практично одноголосно стверджують, що основним елементом (інструментом) управління є інформація [17].

Г.М. Калетнік наголошує, що не одержана вчасно інформація, або її відсутність можуть стати основою краху не тільки запланованих заходів, а навіть фірми, наслідки цього можуть бути катастрофічними [20].

В.А. Фостолович стверджує, що формування досконалої системи управління без достовірної та своєчасної інформації є неможливим [21].

Н.М. Гудзенко та інші автори вважають, що в умовах невизначеного середовища, що постійно змінюється, ефективне функціонування підприємства часто залежить від можливості розробки та впровадження креативних управлінських рішень, що здійснюються на основі інформації [22].

Інформація для ефективного управління має відповідати певним критеріям, щодо яких у науковців різні погляди. Так, Г.М. Калетнік [20]. висловлює думку, згідно якої, інформація повинна бути :

- високоякісною, вірогідною (мінімальна помилковість);
- повною, точною (відповідність реальним

значенням стану справ);

- актуальною (свіжа інформація, не застаріла);
- цінною і корисною (відповідність меті, ситуації на ринку).

За висновками Н.Л. Правдюк та М.В. Правдюк, інформація повинна відображати більш складні, глобальні та швидко змінювані бізнес-процеси, забезпечуючи здатність менеджменту адекватно реагувати на виклики економічного буття [23].

Бухгалтерський облік як основа інформаційної системи управління підприємством формує інформаційну базу для задоволення потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів при прийнятті управлінських рішень. Інформація є основним та визначальним результатом бухгалтерського обліку.

Якісну взаємодію окремих елементів і підсистем управління забезпечує налагоджена система оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку. А найкращих показників підприємство може досягти при відмінній роботі та взаємодії всіх напрямків та видів обліку як єдиної системи бухгалтерського обліку. При цьому слід виходити з того, що: бухгалтерський облік однаково важливий на всіх рівнях управління (відсутність пріоритетності забезпечення інформацією різних рівнів управління); вектор спрямованості бухгалтерського обліку направлений від тактичного управління до стратегічного; бухгалтерський облік повинен охоплювати все інформаційне поле підприємства [17].

Для всебічного відображення складної і багатогранної діяльності окремих підприємств, організацій, а також усього процесу суспільного відтворення використовують різні види обліку, кожний з яких має свої конкретні об'єкти, завдання і особливості. Проте, всі вони діють не ізольовано, а взаємодоповнюють один одного, створюючи єдину систему господарського обліку.

Мета всіх видів обліку – забезпечити управлінські органи інформацією про стан розвитку процесу відтворення, а предмет – різні сторони цього процесу.

Постійне ускладнення господарського життя спричинило диференціацію господарського обліку. В економічній теорії господарський облік поділяють за різними ознаками. Історично першим є поділ за системою реєстрації господарських фактів, що вивчаються. За такого підходу господарський облік поділяють на: оперативний; статистичний; бухгалтерський.

У своїй сукупності ці види господарського обліку всебічно охоплюють складний і багатогранний процес суспільного відтворення, забезпечують облік наявності та руху майна (ресурсу), економічні, а також правові (права власності) аспекти відносин суб'єктів господарювання і формують єдину систему господарського обліку.

Найбільш простий за характером ведення оперативний (оперативно-технічний) облік, який забезпечує інформаційні потреби безпосередньо управління – щогодинного, щозмінного, щодобового тощо, коли потрібні гнучке маневрування, постійне регулювання, контроль та оцінювання перебігу робіт окремих об'єктів обліку або їх груп.

Для одержання інформації про показники, які

характеризують закономірність і тенденції розвитку господарства, тобто масових явищ, застосовують статистичний облік, який використовує такі спеціальні, властиві йому методи, як зведення та групування, експертна оцінка, методи середніх чисел тощо.

Для управління господарською діяльністю в сучасних умовах даних оперативного та статистичного обліку недостатньо. Необхідний постійний, безперервний, абсолютно достовірний і юридично підтверджений облік господарських операцій, що охоплює всю господарську діяльність і який дозволяє на основі узагальнення результатів господарської діяльності підприємства приймати конкретні управлінські рішення щодо її здійснення як у цілому по підприємству, так і по окремих його підрозділах. Таким обліком є бухгалтерський.

Виходячи з міжнародного досвіду в залежності від користувачів бухгалтерської інформації, бухгалтерський облік поділяють на два види – фінансовий та управлінський, які в сукупності становлять єдину систему.

Незважаючи на тісний взаємозв'язок фінансового та управлінського обліку, ці два види обліку різні. Вони формують інформацію для різних користувачів. У фінансовому обліку витрати розглядаються в загальній сумі, тоді як управлінський облік відслідковує поведінку витрат (зміну витрат у залежності від обсягів діяльності) і тенденції змін витрат у залежності від рішень, які приймаються, здійснює контроль витрат. У цих двох видах обліку різна методика накопичення інформації, що впливає з форм і методів ведення кожного виду обліку та різні строки накопичення, обробки та передачі інформації для управління.

Виникнення та розвиток бухгалтерського обліку – невід'ємна складова всієї історії людського суспільства. Його пристосовували до умов і особливостей конкретної держави, галузей виробництва та сфер господарської діяльності.

Бухгалтерський облік дає економіко-правову інформацію про господарство, його складові елементи, зміни, що відбуваються з ними у процесі господарювання, стан і зміни стану взаємозв'язків та взаємовідносин цього господарства з іншими господарствами, фізичними та юридичними особами на основі економіко-правового й фінансового-грошового визначення.

З часом бухгалтерський облік зазнає постійних еволюційних змін, на кожному історичному етапі розвитку суспільства розширюються, уточнюються та переглядаються його теоретичні основи і практика здійснення.

Бухгалтерський облік сьогодні – це економіко-правова система безперервного, суцільного і взаємозв'язаного спостереження за створенням суспільного продукту і пов'язаними з ним процесами обміну, розподілу та перерозподілу, за наявністю і рухом майна конкретного господарства, його правових відносин з метою одержання інформації, її систематизації для управління діяльності господарства будь-якого масштабу та рівня. Завдяки використанню фінансового виміру бухгалтерський облік став складовою управлінської системи світової

економіки. Без нього неможливе управління економікою [24, с. 116-117].

Н.М. Малюга зазначає, що облік є складовою процесу управління, яка забезпечує впорядкований збір, класифікацію, реєстрацію та узагальнення інформації у грошовому вираженні про стан та рух майна, капіталу та зобов'язань підприємства [25, с. 27].

Управлінські функції бухгалтерського обліку постійно поглиблюються та вдосконалюються.

Найсуттєвішими складовими бухгалтерського обліку, які визначають його предметну сутність та дають можливість забезпечити фінансово-економічну стабільність та економічний розвиток у суспільстві на основі регулювальної політики є такі:

- облік наявності і рух майна господарств, що є матеріальною основою їхньої діяльності;
 - облік процесу створення (добування виробництва, обміну тощо) суспільного продукту, його розподіл, перерозподіл в інтересах суспільства і споживання;
 - правові - розрахункові, кредитні та інші відносини, (зобов'язання), що виникають у процесі обміну між суб'єктами господарювання.
- Розвиток інформаційних технологій привів до:
- виникнення нових об'єктів бухгалтерського обліку (насамперед інтелектуальні);
 - нових можливостей документування фактів господарської діяльності, їх реєстрації та архівування;
 - подальшого розвитку засобів зв'язку, передавання даних і обчислювальної техніки.

Бухгалтерський облік у дослідженнях вчених постає вже не стільки як спосіб та засіб відображення фактів господарського життя і складання звітності, а як система оброблення та інтерпретації облікової інформації, що забезпечує прийняття управлінських рішень [27, с. 80].

Система бухгалтерського обліку перебуває під впливом багатьох факторів. У різні періоди розвитку суспільства вплив певних чинників на функціонування системи бухгалтерського обліку зростає.

В структурі сучасної національної системи бухгалтерського обліку виділяють дві взаємопов'язаних підсистем (рис. 1):

- системи регулювання бухгалтерського обліку в Україні
- системи бухгалтерського обліку окремого суб'єкта господарювання.

Особливістю системи бухгалтерського обліку як підсистеми управління як на локальному рівні, так і на загальнодержавному є те, що вона інтегрована з іншими підсистемами процесу управління. Інтегративність системи бухгалтерського обліку проявляється у тому, що поняття національної системи бухгалтерського обліку можна інтерпретувати як у вузькому сенсі – як упорядкованої сукупності взаємопов'язаних елементів, об'єднаних з метою інформаційного забезпечення процесу управління на макро- та мікро- рівнях, так і в широкому розумінні як підсистему, яка входить у структуру фінансової системи для загального управління економічною діяльністю держави в цілому [28, с. 69].

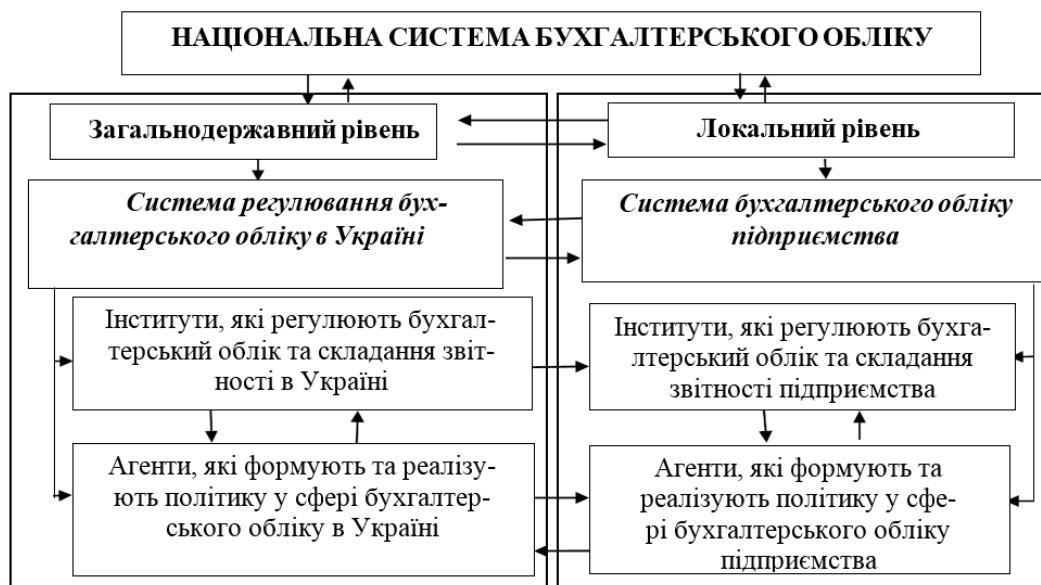

Рис. 1. Структура національної системи бухгалтерського обліку [28, с. 67]

Сучасна облікова система (рис. 2) пов'язана із зовнішнім середовищем вхідною і вихідною інформацією, а з іншими системами ієрархії прямим і зворотним зв'язком. На рівні первинної виробничої одиниці – центру відповідальності входом системи є первинні дані про господарські процеси, а рівні підприємства, вхід системи – це узагальнені звітні дані про господарську діяльність виробничих одиниць підприємства. Вихід облікової системи є результативними даними про господарську діяльність.

На сьогодні не існує єдиної думки стосовно меж системи бухгалтерського обліку її складових,

та характеру взаємних зв'язків між елементами системи. Однак, можна стверджувати, що система обліку має враховувати специфіку господарської діяльності підприємства, його фінансовий стан і перспективи розвитку та має створювати підстави для підтримання економічної стійкості підприємства і забезпечення його стійкого розвитку.

Для вдосконалення управління на мікрорівні і підвищення конкурентоспроможності бізнесу дуже велике значення має якість інформації, що надається бухгалтерським обліком. Важливим чинником підвищення якості фінансової, управлінської та іншої інформації є вдосконалення облікового процесу на підприємстві.

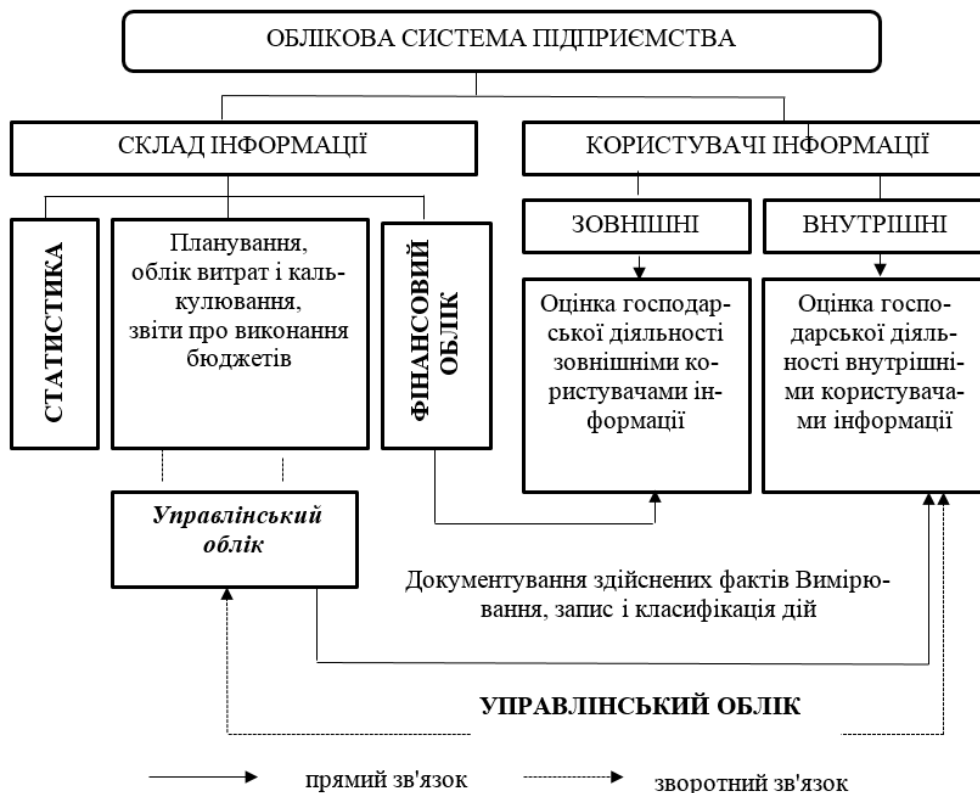

Рис. 1. Схема сучасної системи обліку на підприємстві [29, с. 91]

До найважливіших об'єктів інформаційного забезпечення управління підприємством з позиції реалізації задач бухгалтерського обліку, слід віднести:

- нормативно-правову базу бухгалтерського обліку;
- облікову політику підприємства
- дані синтетичного та аналітичного обліку;
- первинні документи;
- фінансову звітність;
- внутрішню (управлінську) звітність.

Зазначені об'єкти повинні бути покладені в основу формування інформаційного забезпечення управління підприємством [30, с. 51].

Мета інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом полягає у формуванні вихідних даних про витрати, щоб на базі зібраних даних одержати агреговану інформацію, що стане основою для прийняття управлінських рішень. Досягнення такої мети потребує вирішення ряду завдань, що стосуються насамперед збору інформації з первинних документів, процедур збереження та її передачі між працівниками й підрозділами, зведення її для потреб управління [31, с. 188].

Формування інформаційного забезпечення для комплексного вирішення завдань управління виробництвом продукції досягається на основі наявності висококваліфікованого персоналу, обладнання, процедур обробки і розподілу отриманої інформації. Від якісних характеристик кожного з елементів залежить ефективність роботи інформаційної системи загалом.

Для стабільного розвитку підприємства та ефективного процесу прийняття управлінських рішень необхідно комплексно підходити до організації облікового процесу. У формуванні інформаційного забезпечення підприємства значна роль належить працівникам облікового апарату. Вони збирають та опрацьовують первинну інформацію, що надходить із зовнішнього середовища та з окремих підрозділів господарства, обробляють та систематизують, формують звіти та оцінюють отримані результати з урахуванням прогнозованих раніше показників.

Бухгалтери відіграють значну роль на всіх етапах управління, що полягає у зіставленні ними фактичних даних з бюджетними, проведенням розрахунків, аналізом та інтерпретацією відхилень.

Таким чином, на основі вивчення поглядів спеціалістів, ми погоджуємось із науковцями із твердженням, що бухгалтерський облік є однією з найважливіших складових у системі управління, недосконалі форми та методи якої можуть уповільнити розвиток економіки [32, с. 51].

Висновки та пропозиції. Тактичне управління це - конкретні дії щодо реалізації намічених цілей, тобто короткострокове управління, за якого на базі наявної інформації відбувається постійне порівняння показників стратегічного плану з досягнутими за певний період результатами.

Тактичне та стратегічне управління тісно пов'язані між собою та спрямовані на досягнення встановлених цілей підприємства. Стратегію уп-

равління розглядають як напрями розвитку підприємств відповідно з поставленою метою, а тактику – як шляхи і етапи руху в межах цього напрямку.

Без ефективно організованої системи обліку з метою надання інформації про минулі, теперішні та майбутні події господарської діяльності підприємства неможливо приймати обґрунтовані управлінські рішення. А відсутність достатньої аргументації та обґрунтованості у прийнятті управлінських рішень зумовлює збільшення ризиків для бізнесу та втрату контролю над господарською діяльністю. Впевнено можна стверджувати, що якісну взаємодію окремих елементів і підсистем управління забезпечує налагоджена система оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку. Підприємство може досягти найкращих показників при відмінній роботі та взаємодії всіх напрямків та видів обліку як єдиної системи обліку. Бухгалтерський облік однаково важливий на всіх рівнях управління. Вектор спрямованості бухгалтерського обліку направлений від тактичного управління до стратегічного і повинен охоплювати все інформаційне поле підприємства.

Література

1. Калетнік Г.М., Колесов О.С., Недбалюк О.О. Операційний менеджмент : Навчальний посібник. К.: «Хай-Тек Прес», 2013. 304 с.
2. Хентце Й. Основные цели стратегического менеджмента. Проблемы теории и практикum управления. 1989. №12.
3. Студенту на заметку «Роль маркетинга в економіке. Понятие стратегии и тактики маркетинга». URL : <http://student.zoomru.ru/market/rol-marketinga-v-jekonomike-ponyatie/45985.356552.s2.html/>.
4. Риторика «Стратегія і тактика». URL: http://pidruchniki.com/15660212/ritorika/strategia_taktia/.
5. Клаузевиц К. О войне. Избранное; пер. с нем. А. К. Рачинского. URL: https://royallib.com/read/klauzevits_karl/o_voynе.html#88781
6. Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Дж. Школы стратегий. Спб.: Изд-во «Питер», 2000. 336с.
7. Кальницька М.А., Гангур Ю. Суть понять «стратегія» і «тактика» в економіці. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 140-145. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1\(1\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1(1)_24).
8. Минцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал С. Стратегический процес; пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. СПб.: Питер, 2001. 688 с.
9. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1/ Редкол: підручник / відп. ред. С.В. Мочерний та ін. К.: Видавничий центр «Академія», 2000. 864с.
10. Шершньова З.Е. Стратегический менеджмент / под. ред. А.Н. Петрова. Санкт-Петербург: СПб «Питер», 2005. 496 с.
11. Міщенко А.П. Стратегічне управління. К.: «Центр навчальної літератури», 2004. 366 с.
12. Чим стратегія відрізняється від тактики? URL: <http://www.management.com.ua/blog/3463>

13. Тимейчук А.А. Суть, значення та види стратегії та тактики взаємовідносин у системі «підприємство – податкова адміністрація». Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2011. № 714 . С. 162–169.
14. Почепцов Г.Г. Стратегический анализ. Стратегический анализ для политики, бизнеса и военного дела. К.: Дзвін, 2004. 333 с.
15. Мироненко Ю.Д., Тереханов А.К. Роль стратегического управления компаний в ее организационном развитии. М.: Корпоративные системы, 2004.
16. Гребінчук О.М. Стратегічне, тактичне та оперативне управління виробництвом машинобудівних підприємств. Ефективна економіка. 2010. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=349>.
17. Шайкан А.В. Развитие бухгалтерского обліку як інструментарію стратегічного управління підприємством у конкурентному середовищі 2012. № 1. С. 38-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2012_1_6
18. Старовірець А. С. Структуризація управлінської діяльності. Економіка і регіон № 2 (33). ПолтНТУ, 2012. С.99 -104.
19. Турова О.Г. Організація виробництва та управління підприємством: Підручник, 2004. URL: <http://ebib.pp.ua/organizatsiya-proizvodstva-upravlenie.html>
20. Калетнік Г.М., Ціхановська В.М., Ціхановська О.М. Менеджмент та маркетинг: Навч. посібник. К.: «Хай-Тек Прес», 2011. 580 с.
21. Фостолович В.А. Інформаційно-аналітична база в інтегрованій системі управління підприємством. Проблеми економічного, облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали II Всеукр. наук.-практич. конф. молод. учених, 8 грудня 2016 року.-Вінниця.»Едельвейс і К».С.179-181.
22. Гудзенко Н.М., Коваль Н.І., Плахтій Т.Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. №5. С.102-113.
23. Правдюк М.В., Правдюк Н.Л. Якість облікової інформації: сутність та методика оцінки. Облік і фінанси. № 2 (72). 2016. С.58-64.
24. Сопко В.В. Бухгалтерський облік – базовий інструмент державної регулюючої політики забезпечення фінансово- економічної стабільності та економічного розвитку. Наукові записки НАУКМА. Економічні науки. 2012. Том 133. 170 с. С. 115-125.
25. Малуґа Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 548 с.
26. Палий В.Ф. Теория бухгалтерского учета: современные проблемы. М. : Бухгалтерский учет, 2007. 88 с.
27. Гоголь М.М., Морозук Н.С. Значення бухгалтерського обліку для управлінської інформації і розвитку самоорганізації інтегрованого підприємства Економіка: реалії часу. 2015. № 3. С. 218-223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2015_3_34.
28. Олійник Я.В. Організація бухгалтерського обліку в умовах міжнародної інтеграції [Текст]: дис. ...докт. екон. наук : 08.00.09.Київ, 2016. 439 с.
29. Економічне управління підприємством : навч. посіб. /А.М. Колосов та ін.; за заг. ред. А.М. Колосова. Старобільськ : Вид-во держ. закл. «Луґан. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. 352 с.
30. Волот О. І. Облік як основа інформаційного забезпечення управління підприємствами. Науковий вісник ЧДІЕУ . 2012. № 1 (13). URL: [file:///D:/Users/Admin/Downloads/NvChdieu_2012_1_35%20\(3\).pdf](file:///D:/Users/Admin/Downloads/NvChdieu_2012_1_35%20(3).pdf)
31. Король В.В. Формування інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом продукції буряківництва. Бізнес Інформ. 2014. № 2. С. 186-191.
32. Вольська, В.В. Бухгалтерський облік як складова системи управління підприємством. Економіка АПК: Міжнародний науково-виробничий журнал. 2012. № 8. С. 48-52.